

Vergaderjaar 2019–2020

35 450 XIV

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Ontvangen 29 april 2020

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	2
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	3
1	Leeswijzer	3
2	Beleid	4
	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	4
3	Beleidsartikelen	8
	Artikel 11 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens	8
	Artikel 12 Natuur en biodiversiteit	12
4	Niet-beleidsartikelen	14
	Artikel 50 Apparaat	14
	Artikel 51 Nog onverdeeld	15
5	Agentschappen	16
	Agentschap NVWA	16
6	De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF)	20

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2020 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
2. de begrotingsstaat inzake het agentschap de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit van dit ministerie;
3. de begrotingsstaat voor het Diergezondheidsfonds.

Vanwege de coronamaatregelen is op 20 april 2020 de tweede incidentele suppletoire begroting naar de Tweede Kamer verzonden. De behandeling in de Staten-Generaal heeft nog niet plaatsgevonden. Om deze reden is de in de begrotingsstaat opgenomen stand nog niet door de beide Kamers bekrachtigd. Vanwege de snelle opeenvolging van begrotingswetsvoorstellen, om het budgetrecht van de Staten Generaal te waarborgen, bevat de kolom 'vastgestelde begroting' zowel de vastgestelde stand bij ontwerp-begroting als de mutaties die bij incidentele suppletoire begroting zijn opgenomen.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

C.J. Schouten

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Deze 1e suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de begrotingsuitvoering 2020. Dit onderdeel is als volgt opgebouwd:

1. Leeswijzer;
2. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties. De belangrijkste verplichtingenmutaties zijn toegelicht in de artikelen;
3. De beleidsartikelen. Voor ieder beleidsartikel is de tabel Budgettaire gevolgen van beleid opgenomen. Hierin zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten weergegeven;
4. De niet-beleidsartikelen. In de budgettaire tabellen zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten opgenomen;
5. Het Diergezondheidsfonds (DGF).

Toelichting ondergrenzen

Voor het toelichten van de begrotingsmutaties zijn in deze eerste suppletoire begroting de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel. In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

Overzicht coronamaatregelen

De onderstaande tabel geeft inzicht in de budgetten die aan de begroting van LNV zijn toegevoegd in het kader van Corona-gerelateerde uitgaven.

Extracomptabel tabel overzicht coronamaatregelen (bedragen in € mln.)

Artikel	Naam maatregel	Kamerstuk	Bedrag verplichtingen	Bedrag uitgaven	Bedrag ontvangsten
11	Borgstelling MKB-Landbouwkredieten: Verruiming regeling voor land- en tuinbouwsector	Kamerstuk 35 414, nr. 1.		10,0	
11	Borgstelling MKB-Landbouwkredieten: Verruiming regeling voor MKB-visserij en aquacultuurondernemers en uitvoeringskosten	Kamerstuk 35 442, nr. 1.	0,7	2,7	
11	Borgstelling MKB-Landbouwkredieten: Verlaging provisiekosten	Kamerstuk 35442, nr. 1.			0,8

2 Beleid

Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2020 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)		
	Artikelnummer	Uitgaven 2020
Vastgestelde begroting 2020		1.406.095
ISB mutaties	11	12.700
Vastgestelde begroting na ISB		1.418.795
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Urgenda - warme sanering en EG	11	12.500
Klimaatakkoord - pilots en demo's veehouderij	11	4.000
NVWA verbetermaatregelen slachthuizen	11	7.203
NVWA onderuitputting Brexit	11	- 9.600
Desaldering correctie reserve apurement	11	10.161
Kasschuif Sbv	11	- 19.838
Kasschuif NVWA IV/ICT actieplan	11	- 23.400
Afroming eigen vermogen NVWA	11	17.736
Desaldering ontvangsten fosfaatreductieplan	11	6.000
Klimaatakkoord - pilots en onderzoeken veenweide	12	26.500
Regeerakkoord - Interbestuurlijk programma Naar een vitaal platteland	12	40.000
Regio Deals	51	- 56.872
Kasschuif implementatie GLB	51	- 11.530
Loon- en prijsbijstellingstranche 2020	51	27.916
Eindejaarsmarge	51	8.552
Overige mutaties	div	15.340
Stand 1^e suppletoire begroting 2020		1.473.463

Toelichting

Urgenda - warme sanering en EG

In 2019 zijn generale middelen in het kader van Urgenda toegevoegd aan de begroting van LNV. Een deel van deze middelen is niet in 2019 tot besteding gekomen en is bij Najaarsnota 2019 daarom overgeboekt naar de begrotingsreserve maatregelen CO₂-reductie op de begroting van het Ministerie van EZK. Bij Voorjaarsnota 2020 worden deze middelen weer teruggeboekt naar de begroting van LNV. Van deze middelen is € 10,0 mln. bestemd voor gemeenten waar saneringsproblematiek rondom varkenshouderijen speelt en wordt toegevoegd aan het opdrachtenbudget Duurzame veehouderij. De resterende € 2,5 mln. is bestemd voor de Regeling investeringen in energie-efficiëntie glastuinbouw (EG) en wordt aan het subsidiebudget van Glastuinbouw en weerbare planten en teelt-systemen toegevoegd.

Klimaatakkoord - pilots en demo's veehouderij

In het Klimaatakkoord zijn middelen gereserveerd voor de veehouderij. De naar de LNV-begroting overgehevelde middelen worden ingezet voor onderzoek, experimenten, pilots en voor deskundigheidsbevordering gericht op het reduceren van emissies bij de veehouderij.

NVWA verbetermaatregelen slachthuizen

Deze mutatie betreft extra middelen voor de NVWA voor het verbeteren van de uniformiteit van het toezicht en voor het versterken van het permanente toezicht in de slachthuizen. Deze inzet gebeurt naar aanleiding van recent onderzoek naar mogelijke misstanden in de noordelijke slachthuizen.

NVWA onderuitputting Brexit

Voor de NVWA zijn middelen (€ 19,7 mln.) gereserveerd ten behoeve van de voorbereiding op de Brexit. Door de vertraging in de besluitvorming over de Brexit, is de verwachting dat een deel van deze middelen dit jaar niet tot besteding komt.

Desaldering correctie reserve apurement

Dit betreft een technische correctie in de uitgaven aan de reserve apurement bij RVO. De begrotingsreserve apurement heeft betrekking op correcties van de Europese Commissie die opgelegd kunnen worden bij niet EU-conforme uitvoering van EU-subsidieregelingen. De correctie leidt tot een ontvangst in 2020 die vervolgens is gedesaldeerd met de uitgaven voor de reserve apurement.

Kasschuif Sbv

Deze mutatie betreft een kasschuif voor het budget van de Subsidiemodules Brongerichte verduurzaming en managementafspraken (Sbv). Met deze modules wordt ingezet op onderzoek en ontwikkelingen van en investeringen in nieuwe stal- en houderijsystemen. Door de gebruikte bevoorschottingssystematiek kent deze regeling een ander uitfinancieringsritme dan eerder was geraamd. Met de kasschuif worden de middelen in het juiste kasritme geplaatst.

Kasschuif NVWA IV en ICT actieplan

Op aanwijzing van de Algemene Rekenkamer mogen bedrijfsvoeringskosten niet meer op de balans van de NVWA staan. Met deze kasschuif worden de gereserveerde middelen voor het Informatievoorziening en ICT actieplan van de NVWA geschoven naar de jaren waarin deze worden uitgegeven.

Afroming eigen vermogen NVWA

Deze mutatie ziet op de technische verwerking van een correctie als gevolg van de zienswijze van de Algemene Rekenkamer op de bedrijfsvoeringskosten van de NVWA. Deze zienswijze leidt tot een andere wijze van presenteren van de bedrijfsvoeringskosten van de NVWA. Daardoor kent de NVWA bij de jaarverantwoording 2019 een hoger eigen vermogen dan is toegestaan volgens de Regeling agentschappen. Met deze correctie wordt het eigen vermogen van de NVWA afgeroomd tot het maximaal toegestane niveau volgens de Regeling agentschappen. De correctie leidt tot een ontvangst en is gedesaldeerd met de uitgaven bijdrage aan de NVWA.

Desaldering ontvangsten fosfaatreductieplan

Bij de afronding van het fosfaatreductieplan door ZuivelNL vloeit een ontvangst naar de LNV begroting. Met de desaldering worden de geraamde ontvangsten verhoogd en daarnaast de uitgaven bijdrage aan RVO verhoogd ten behoeve van de uitvoeringskosten van het fosfaatrechtstelsel.

Klimaatakkoord - Pilots en onderzoeken veenweide

Vanuit de beschikbare middelen uit Klimaatakkoord vindt een overheveling naar de LNV-begroting plaats ten behoeve van veenweidegebieden. De middelen worden ingezet voor gebiedsgerichte pilots en demo's, voor monitoring en onderzoek om de uitrol van de resultaten van de pilots mogelijk te maken en voor de begeleiding van boeren in veenweidegebieden.

Regeerakkoord - Interbestuurlijk programma Naar een vitaal platteland

Uit de Regeerakkoord envelop Natuur en Waterkwaliteit worden middelen overgeheveld ten behoeve van het Interbestuurlijk programma Naar een vitaal platteland. Het programma ziet op de integrale aanpak van de veranderingsopgaven in het landelijk gebied met als doel een toekomstbestendig landelijk gebied te realiseren. De 15 aangewezen kansrijke gebieden zijn te verdelen in vier categorieën: veenweidegebieden, veedichte gebieden, verduurzaming landbouw gericht op bodem en water en natuur & samenleving.

Regio Deals

Vanuit de begroting van LNV worden middelen overgeheveld naar het Gemeente- en het Provinciefonds ten behoeve van de Regio Deals. Het gaat om een bijdrage aan de volgende Regio Deals: Brainport Eindhoven 3e termijn (€ 30,4 mln.), Parkstad Limburg 2e termijn (€ 13,1 mln.), Zeeland 3e termijn (€ 9,1 mln.) en Bodemdaling Groene Hart 2e termijn (€ 5,0 mln.).

Kasschuif implementatie GLB

De besluitvorming van de EU over de nieuwe periode van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is uitgesteld. De nieuwe periode zal op zijn vroegst in 2022 starten. Door het uitstel in de besluitvorming is er vertraging in de implementatie van het GLB bij RVO. Daarnaast dient RVO de ICT investeringen te activeren. Door deze systematiek vinden de afschrijvingskosten op de geactiveerde ICT investeringen in latere jaren plaats. Om deze redenen wordt de gereserveerde middelen voor de implementatie van het GLB op artikel 51 Nog onverdeeld geschoven naar latere jaren.

Loon- en prijsbijstellingstranche 2020

de loon- en prijsbijstellingstranche 2020 is aan de LNV begroting toegevoegd. De loonbijstelling betreft de vergoeding voor de stijging van de contractloonontwikkeling en de stijging van de sociale lasten voor de overheidswerkgever. De prijsbijstelling is bestemd voor de verwerking van de stijging van diverse prijsindexen.

Eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge wordt toegevoegd aan de begroting van LNV en wordt ingezet voor de dekking van knelpunten op de LNV begroting.

Overige mutaties

Dit betreffen diverse mutaties op de begroting en overhevelingen naar andere departementen.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2020 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2020
Vastgestelde begroting 2020		90.139
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Desaldering correctie reserve apurement	11	10.161

	Artikelnummer	Ontvangsten 2020
Afroming eigen vermogen NVWA	11	17.736
Ontvangsten mest derogatie	11	4.000
Desaldering ontvangsten fosfaatreductieplan	11	6.000
Overige mutaties	div	5.930
Stand 1* suppletoire begroting 2020		133.966

Toelichting

Desaldering correctie reserve apurement

Dit betreft een technische correctie in de uitgaven aan de reserve apurement bij RVO. De begrotingsreserve apurement heeft betrekking op correcties van de Europese Commissie die opgelegd kunnen worden bij niet EU-conforme uitvoering van EU-subsidieregelingen. De correctie leidt tot een ontvangst in 2020 die vervolgens is gedesaldeerd met de uitgaven voor de reserve apurement.

Afroming eigen vermogen NVWA

Deze mutatie ziet op de technische verwerking van een correctie als gevolg van de zienswijze van de Algemene Rekenkamer op de bedrijfsvoeringskosten van de NVWA. Deze zienswijze leidt tot een andere wijze van presenteren van de bedrijfsvoeringskosten van de NVWA. Daardoor kent de NVWA bij de jaarverantwoording 2019 een hoger eigen vermogen dan is toegestaan volgens de Regeling agentschappen. Met deze correctie wordt het eigen vermogen van de NVWA afgeroomd tot het maximaal toegestane niveau volgens de Regeling agentschappen. De correctie leidt tot een ontvangst en is gedesaldeerd met de uitgaven bijdrage aan de NVWA.

Ontvangsten mest derogatie

Voor deelname aan de mest derogatie betalen agrariërs een bijdrage aan RVO. Een deel van de derogatie inkomsten 2019 is niet in 2019 ontvangen. Deze middelen (€ 4 mln.) worden daarom in 2020 door RVO ontvangen en vloeien vervolgens toe naar de begroting van LNV.

Desaldering ontvangsten fosfaatreductieplan

Bij de afronding van het fosfaatreductieplan door ZuivelNL vloeit een ontvangst naar de LNV begroting. Met de desaldering worden de geraamde ontvangsten verhoogd en daarnaast de uitgaven bij bijdrage aan RVO verhoogd ten behoeve van de uitvoeringskosten van het fosfaatrechtstelsel.

Overige mutaties

Dit betreffen diverse ontvangstenmutaties op de begroting.

3 Beleidsartikelen

Artikel 11 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art. 11 (bedragen x € 1.000)									
	Ontwerp- begroting 2020	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1 ^a supplettoire (4)	Stand 1e supplettoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	1.032.395	700	1.033.095	57.758	1.090.853	25.880	15.968	11.579	8.655
Waarvan garantieverplichtingen	149.627	0	149.627	0	149.627	0	0	0	0
Waarvan overige verplichtingen	882.768	700	883.468	57.758	941.226	25.880	15.968	11.579	8.655
Uitgaven	937.381	12.700	950.081	32.833	982.914	12.819	14.995	14.102	13.826
Waarvan juridisch verplicht	90%				96%				
Subsidies	306.034	0	306.034	27.950	333.984	- 9.361	- 3.083	2.522	5.370
Sociaal economische positie boeren	5.439		5.439	8.161	13.600	0	0	0	0
Duurzame veehouderij	171.280		171.280	- 9.838	161.442	- 14.412	- 6.093	- 277	2.571
Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen	36.711		36.711	1.934	38.645	- 566	- 391	- 391	- 391
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	81.835		81.835	26.243	108.078	1.959	211	0	0
Duurzame visserij	10.769		10.769	1.450	12.219	3.658	3.190	3.190	3.190
Garanties	30.432	12.000	42.432	0	42.432	0	0	0	0
Bijdrage borgstellingsreserve	28.627		28.627	0	28.627	0	0	0	0
Verliesdeclaraties borgstellingsfaciliteit	1.805	12.000	13.805	0	13.805	0	0	0	0
Opdrachten	112.449	0	112.449	- 23.607	88.842	3.562	4.788	3.184	2.979
Sociaal economische positie boeren	2.852		2.852	1.352	4.204	1.352	1.352	1.352	1.352
Duurzame veehouderij	17.877		17.877	6.079	23.956	6.043	5.719	4.279	4.079
Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen	20.915		20.915	- 5.499	15.416	- 1.494	0	0	0
Mestbeleid	23.108		23.108	- 11.204	11.904	- 1.523	- 1.460	- 1.330	- 1.330
Duurzame visserij	705		705	- 83	622	1.541	1.100	0	0
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	34.790		34.790	- 11.835	22.955	- 337	- 105	- 105	- 117
Diergezondheid en dierenwelzijn	7.557		7.557	- 813	6.744	- 668	- 466	340	347
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	4.645		4.645	- 1.604	3.041	- 1.352	- 1.352	- 1.352	- 1.352
Bijdrage aan agentschappen	370.090	700	370.790	24.087	394.877	21.636	12.184	7.284	4.456
Rijksrederij	9.529		9.529	- 757	8.772	- 703	- 362	438	438
Rijksdienst voor Volksgezondheid en Milieu	5.543		5.543	3.338	8.881	1.022	758	738	0
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	194.732		194.732	1.092	195.824	16.171	6.674	974	- 1.126
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	160.286	700	160.986	20.414	181.400	5.146	5.114	5.134	5.144
Bijdrage aan zbo/rwt's	97.129	0	97.129	3.987	101.116	1.716	840	846	755
College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden	1.225		1.225	1.157	2.382	0	0	0	0

	Ontwerp- begroting 2020	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1° suppletioire (4)	Stand 1e suppletioire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Centrale Commissie Dierproeven	767		767	1.386	2.153	1.386	500	500	500
Wageningen Research	92.581		92.581	1.444	94.025	330	340	346	255
Zon/Mw dierproeven	370		370	0	370	0	0	0	0
Medebewind/voormalige productschappen	1.372		1.372	0	1.372	0	0	0	0
Raad voor de Plantenrassen	814		814	0	814	0	0	0	0
Bijdragen aan (internationale) organisaties	10.623	0	10.623	416	11.039	266	266	266	266
FAO en overige contributies	10.623		10.623	416	11.039	266	266	266	266
Storting begrotingsreserve	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Storting begrotingsreserve landbouw	0		0	0	0	0	0	0	0
Storting begrotingsreserve visserij	0		0	0	0	0	0	0	0
Storting begrotingsreserve apurement	0		0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken	10.624	0	10.624	0	10.624	- 5.000	0	0	0
Diergezondheidsfonds	10.624		10.624	0	10.624	- 5.000	0	0	0
Ontvangsten	47.697	- 800	46.897	43.827	90.724	5.100	5.100	5.100	4.900
Sociaal economische positie boeren	245		245	0	245	0	0	0	0
Agroketens	0		0	6.000	6.000	0	0	0	0
Agrarische innovatie en overig	0		0	0	0	0	0	0	0
Mestbeleid	7.209		7.209	4.000	11.209	0	0	0	0
Duurzame visserij	9.993		9.993	0	9.993	0	0	0	0
Garanties	1.800	- 800	1.000	0	1.000	0	0	0	0
Weerbare planten en teeltsystemen	0		0	0	0	0	0	0	0
Diergezondheid en dierenwelzijn	6.100		6.100	2.000	8.100	2.000	2.000	2.000	2.000
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	12.324		12.324	0	12.324	0	0	0	0
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	5.926		5.926	0	5.926	0	0	0	0
Agentschappen	0		0	17.736	17.736	0	0	0	0
Onttrekkingen begrotingsreserves	4.100		4.100	11.791	15.891	800	800	800	600
ZBO's / RWT's	0		0	2.300	2.300	2.300	2.300	2.300	2.300

Toelichting op de uitgaven

Subsidies

Sociaal economische positie boeren

Deze mutatie betreft een toevoeging van budget door een desaldering (€ 10,2 mln.) van de geraamde ontvangsten vanuit de reserve apurement vanwege een technische correctie en een meevaller op de Brede weersverzekering (€ 2,0 mln.) door EU-declaraties.

Duurzame veehouderij

Het budget voor 2020 wordt verlaagd met € 9,8 mln. Dit wordt veroorzaakt door een kasschuif voor de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming en managementafspraken (Sbv). Door de gebruikte bevoorschottingssysteem kent deze regeling een ander uitfinancieringsritme dan oorspronkelijk geraamd. Daarnaast worden de klimaatmiddelen (€ 10 mln.) in het kader van Urgenda uit de begrotingsreserve maatregelen CO2-reductie

naar de LNV-begroting overgeboekt. Deze middelen zijn bij Najaarsnota 2019 naar de begrotingsreserve overgeboekt en zijn beschikbaar voor gemeenten waar saneringsproblematiek rondom varkenshouderijen speelt.

Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie

Het budget wordt met € 26,2 mln. verhoogd en bestaat uit verschillende mutaties, waarvan de omvangrijkste hieronder worden genoemd:

- Er wordt € 9,9 mln. overgeheveld vanuit het opdrachtenbudget voor kennisontwikkeling in verband met een bijdrage aan Wageningen Research ten behoeve van voedselonderzoek.
- Ten behoeve van een bijdrage aan het project DuurzaamDoor/Jong Leren Eten wordt € 4,8 mln. overgeheveld vanuit het opdrachtenbudget voor kennisontwikkeling.
- Vanuit het opdrachtenbudget Glastuinbouw (programma Kas als Energiebron) wordt € 2,1 mln. overgeheveld in verband met een bijdrage aan onderzoek dat wordt uitgevoerd door Wageningen Research (WR).
- Diverse andere onderzoeksprogrammeringen die vanuit de LNV-begroting naar met name de bijdrage aan Wageningen Research worden overgeheveld. Het gaat voornamelijk om klimaatmiddelen uit het Programma veehouderij (€ 2,4 mln.), projecten op het gebied van bos, natuur en visstand (€ 2,1 mln.), kennisontwikkeling van het zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (€ 2,0 mln.) en onderzoeksgelden voor de integrale aanpak van methaan en ammoniak (€ 0,5 mln.).

Opdrachten

Duurzame veehouderij

Deze mutatie betreft hoofdzakelijk de toevoeging van de gereserveerde middelen uit het Klimaatakkoord voor veehouderij aan de begroting van LNV. Het gaat om middelen voor pilots, onderzoeken, experimenten en deskundigheidsbevordering gericht op het reduceren van emissies (€ 4,0 mln.). Daarnaast zijn ook middelen toegevoegd voor verdienmodellen klimaatvriendelijke producten die ingezet worden om veehouders te ondersteunen bij het ontwikkelen van nieuwe producten of marktconcepten waarmee zij een verdienmodel kunnen creëren voor hun klimaatvriendelijkere en duurzamere producten (€ 2,0 mln.).

Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen

De bijstelling van het budget betreft voornamelijk een overheveling van middelen naar het subsidiebudget Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie voor de uitvoering van het programma Kas als Energiebron (€ 2,1 mln.) en de inzet van vrijvallende onderzoeksmiddelen van het programma Kas als Energiebron (€ 3,0 mln.) voor de dekking van knelpunten op de LNV-begroting.

Mestbeleid

Het budget wordt verlaagd met € 11,2 mln. Dit komt voornamelijk door een overheveling van middelen naar de bijdrage aan RVO (€ 7,7 mln.), de bijdrage aan de NVWA (€ 1,7 mln.) en het budget Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie voor de uitvoering van het zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (€ 2,3 mln.).

Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie

De verlaging van het onderdeel is een saldo van diverse mutaties, waaronder een overheveling naar het subsidiebudget Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie voor voedselonderzoek door Wageningen Research (€ 9,9 mln.) en voor het programma DuurzaamDoor/Jong Leren Eten (€ 4,8 mln.). Daarnaast worden er middelen aan het budget toegevoegd

in verband met het uitvoeren van onderzoek door RIVM voor emissieregistratie (€ 1,5 mln.) en voor het programma AERIUS (€ 1,4 mln.). Ook worden er middelen toegevoegd voor het uitvoeren van het zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (€ 0,3 mln.).

Bijdragen Baten-lastendiensten

Bijdrage aan RVO

Het budget wordt met € 20,4 mln. verhoogd en bestaat uit diverse mutaties, waaronder:

- Een overheveling vanuit het opdrachtenbudget Mestbeleid voor de uitvoering van het zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (€ 7,7 mln.).
- Een bijdrage voor de uitvoering van het fosfaatrechtenstelsel (€ 6,0 mln.). Het invoeren van het fosfaatrechtenstelsel heeft geleid tot een groter aantal ingediende bezwaren en beroepszaken dan voorzien. Dit leidt tot hogere uitvoeringskosten voor RVO.
- Een desaldering van de ontvangen leges voor grondkamers, meststoffen, fosfaatrecht en derogatie (€ 3,8 mln.). De ontvangsten worden ingezet voor de uitvoering van deze opdrachten.
- De toevoeging van budget ten behoeve van het Landbouwraden-netwerk, dat door RVO wordt uitgevoerd. Het gaat voornamelijk om de loon- en prijsbijstelling vanuit HGIS (€ 0,4 mln.) en een compensatie voor de ontwikkelingen van de euro-dollar koers (€ 0,6 mln.).
- Een overheveling vanuit artikel 51 Nog onverdeeld voor de implementatie van het Europees, Maritiem, Visserij- en Aquacultuur Fonds (EMVAF) (€ 0,7 mln.).

Toelichting op de ontvangsten

Agroketens

Heden wordt het Fosfaatreductieplan afgerond. Hoewel er enkele rechtszaken resteren, waar mogelijk nog financiële verplichtingen uit voortkomen, worden de ontvangsten die uit de afwikkeling voortkomen (€ 6,0 mln.), in eerste instantie ingezet ten behoeve van de hogere uitvoeringskosten van het fosfaatrechtenstelsel bij RVO. De definitieve afrekening zal geheel gescheiden plaatsvinden tussen het fosfaatreductieplan en het fosfaatrechtenstelsel.

Agentschappen

Deze mutatie betreft de technische verwerking van een correctie als gevolg van de zienswijze van de Algemene Rekenkamer op de bedrijfsvoeringskosten van de NVWA. Hierdoor dienen de bedrijfsvoeringskosten op een andere wijze gepresenteerd te worden. Dit leidt ertoe dat de NVWA bij de jaarverantwoording 2019 een hoger eigen vermogen kent dan is toegestaan volgens de Regeling agentschappen. Het eigen vermogen wordt daarom afgeroomd met € 17,7 mln.

Onttrekkingen begrotingsreserves

Deze mutatie bestaat uit een desaldering vanuit de reserve apurement (€ 10,2 mln.) in verband met een technische correctie. Deze correctie leidt tot een ontvangst in 2020 die vervolgens gedesaldeerd is tot een hoger budget voor de uitgaven voor de reserve apurement. Daarnaast is er een ontvangst uit de Begrotingsreserve Landbouw ten behoeve van het sociaal-economisch plan voor de pelsdiersector.

Artikel 12 Natuur en biodiversiteit

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art. 12 (bedragen x € 1.000)									
	Ontwerp- begroting 2020	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1° suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	118.749	0	118.749	66.476	185.225	31.940	11.847	12.508	7.599
Waarvan garantieplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Waarvan overige verplichtingen	118.749	0	118.749	66.476	185.225	31.940	11.847	12.508	7.599
Uitgaven	132.901	0	132.901	59.053	191.954	24.000	4.238	4.919	10
Waarvan juridisch verplicht	84%				95%				
Subsidies	2.566	0	2.566	0	2.566	0	0	0	0
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	1.061		1.061	0	1.061	0	0	0	0
Natuur en Biodiversiteit op land	702		702	0	702	0	0	0	0
Beheer Kroondomeinen	803		803	0	803	0	0	0	0
Leningen	26.345	0	26.345	0	26.345	0	0	0	0
Leningen rente en aflossing	26.345		26.345	0	26.345	0	0	0	0
Garanties	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Garanties natuur	0		0	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	45.678	0	45.678	58.658	104.336	24.109	4.347	4.878	- 31
Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren	11.265		11.265	- 456	10.809	0	0	0	0
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	8.510		8.510	- 3.579	4.931	- 180	0	0	0
Overige stelsel activiteiten	4.095		4.095	- 715	3.380	- 330	- 340	- 346	- 255
Internationale Samenwerking	3.415		3.415	- 81	3.334	0	0	0	0
Natuur en Biodiversiteit op land	11.253		11.253	39.500	50.753	- 118	- 21	0	0
Caribisch Nederland	623		623	0	623	0	0	0	0
Klimaatimpuls natuur en biodiversiteit	6.000		6.000	23.576	29.576	24.304	4.558	5.224	224
Regio deals	517		517	413	930	433	150	0	0
Bijdrage aan agentschappen	29.397	0	29.397	- 150	29.247	- 150	- 150	0	0
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	9.818		9.818	0	9.818	0	0	0	0
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	19.579		19.579	- 150	19.429	- 150	- 150	0	0
Bijdrage aan zbo/rwt's	27.276	0	27.276	250	27.526	0	0	0	0
Staatsbosbeheer	27.276		27.276	250	27.526	0	0	0	0
Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Caribisch Nederland	0		0	0	0	0	0	0	0

	Ontwerp- begroting 2020	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1° suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Bijdragen aan (internationale) organisaties	1.639	0	1.639	295	1.934	41	41	41	41
Internationale Samenwerking	1.639		1.639	295	1.934	41	41	41	41
Storting begrotingsreserve	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Begrotingsreserves	0		0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	39.656	0	39.656	0	39.656	0	0	0	0
Landinrichtingsrente	31.418		31.418	0	31.418	0	0	0	0
Verkoop gronden	3.933		3.933	0	3.933	0	0	0	0
Overige	4.305		4.305	0	4.305	0	0	0	0

Toelichting op de uitgaven

Opdrachten

Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit

De verlaging van het budget met € 3,6 mln. wordt veroorzaakt door overhevelingen naar het opdrachtenbudget voor Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie op artikel 11. De overgehevelde middelen zijn bestemd voor de bijdrage aan het RIVM voor de uitvoering van het programma AERIUS.

Natuur en Biodiversiteit op land

Deze mutatie betreft hoofdzakelijk de toevoeging van de middelen uit de Regeerakkoord envelop Natuur en Waterkwaliteit aan de begroting van LNV ten behoeve van het Interbestuurlijk Programma Naar een Vitaal Platteland (€ 40 mln.). Dit ziet op de integrale aanpak van de veranderingsopgaven in het landelijk gebied met als doel een toekomstbestendig landelijk gebied te realiseren. Hierbij is afgesproken om in 15 kansrijke gebieden aan de slag te gaan. Deze gebieden zijn te verdelen in vier categorieën: veenweidegebieden, veedichte gebieden, verduurzaming landbouw gericht op bodem en water en natuur & samenleving.

Klimaatimpuls Natuur en Biodiversiteit

In het Klimaatakkoord zijn middelen gereserveerd voor maatregelen voor veenweidegebieden. Ten behoeve van pilots en onderzoeken in veenweidegebieden is aan de LNV begroting voor 2020 € 26,5 mln. toegevoegd. Deze middelen worden ingezet voor gebiedsgerichte pilots en demo's, voor monitoring en onderzoek om de uitrol van de resultaten van de pilots mogelijk te maken en voor de begeleiding van boeren in veenweidegebieden. Onder deze mutatie valt ook een overheveling naar het subsidiebudget op artikel 11 voor het programma klimaatlim bos, natuur en hout (€ 0,9 mln.).

4 Niet-beleidsartikelen

Artikel 50 Apparaat

Budgettaire gevolgen art. 50 Apparaat (bedragen x € 1.000)									
	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amende- menten (2)	Vastge- stelde begroting (3)=(1+2)	Mutaties 1e supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	126.761		126.761	15.350	142.111	10.606	8.030	4.752	4.351
Uitgaven	126.761		126.761	15.350	142.111	10.606	8.030	4.752	4.351
Personele uitgaven	90.907		90.907	- 2.291	88.616	- 4.534	- 5.313	- 7.061	- 7.462
<i>waarvan eigen personeel</i>	82.785		82.785	- 1.156	81.629	- 3.244	- 4.023	- 5.771	- 6.172
<i>waarvan inhuur externen</i>	2.881		2.881	512	3.393				
<i>waarvan overige personele uitgaven</i>	5.241		5.241	- 1.647	3.594	- 1.290	- 1.290	- 1.290	- 1.290
Materiële uitgaven	35.854		35.854	17.641	53.495	15.140	13.343	11.813	11.813
<i>waarvan ICT</i>	3.126		3.126		3.126				
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	10.418		10.418		10.418				
<i>waarvan bijdrage aan SSO / DICTU</i>	12.168		12.168	5.974	18.142	3.605	2.047	547	547
<i>waarvan overige materiële uitgaven</i>	10.142		10.142	11.667	21.809	11.535	11.296	11.266	11.266
Ontvangsten	2.786		2.786		2.786				

Toelichting

Personele uitgaven

Het budget voor personele uitgaven worden per saldo structureel verlaagd. Deze verlaging wordt veroorzaakt door een technische herschikking van € 11,0 mln. binnen artikel 50 tussen Personeel en Materieel. Daarnaast is het budget voor personeel door een aantal posten verhoogd. Het gaat onder andere om een bijdrage (€ 3,5 mln.) als compensatie voor de invoering van het Individueel keuzebudget (IKB). Hiervan is € 2,5 mln. overgeheveld vanaf artikel 51 Nog te verdelen en € 1,0 mln. vanaf de begroting van het Ministerie van EZK. Ook zijn er middelen aan het budget toegevoegd uit Regeerakkoord en Klimaatakkoord enveloppes (€ 3,3 mln.) voor overheadkosten. Verder hebben er diverse technische mutaties bij personele uitgaven plaatsgevonden.

Materiële uitgaven

SSO DICTU

Het budget voor SSO DICTU wordt per saldo verhoogd. Deze verhoging betreft voornamelijk het budget voor opdrachten voor Informatie Beveiliging (€ 2,1 mln.) en de overheveling vanuit artikel 51 Nog onverdeeld van de middelen voor de herinrichting van de ICT van LNV/EZK (€ 12,2 mln.). Een deel van deze middelen (€ 6,4 mln.) is overgeheveld naar het apparaatsartikel van het Ministerie van EZK.

Overige materiële uitgaven

Het budget voor overige materiële uitgaven worden per saldo structureel verhoogd. Deze verhoging wordt met name veroorzaakt door een technische herschikking van € 11,0 mln. tussen Personele en Materiele uitgaven binnen artikel 50.

Artikel 51 Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen art. 51 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)									
	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	209.052		209.052	- 52.568	156.484	11.950	16.298	20.897	22.832
Uitgaven	209.052		209.052	- 52.568	156.484	11.950	16.298	20.897	22.832
Loonbijstelling	0		0	10.199	10.199	8.581	7.143	6.856	6.722
Prijsbijstelling	2.500		2.500	15.478	17.978	17.516	17.214	17.007	16.996
Onvoorzien	206.552		206.552	- 78.245	128.307	- 14.147	- 8.059	- 2.966	- 886
Ontvangsten									

Toelichting

Loon- en prijsbijstelling

De loon- en prijsbijstellingstranche 2020 is bij Voorjaarsnota 2020 op artikel 51 Nog onverdeeld geplaatst. De loonbijstelling betreft de vergoeding voor de stijging van de contractloonontwikkeling en de stijging van de sociale lasten voor de overheidswerkgever. De prijsbijstelling betreft de verwerking van de stijging van diverse prijsindexen. Bij de Miljoenennota zullen deze budgetten toegedeeld worden aan de relevante onderdelen op de LNV begroting.

Onvoorzien

Op het onderdeel Onvoorzien hebben overhevelingen plaatsgevonden naar het Gemeente- en Provinciefonds in het kader van diverse tranches van de Regio Deals. Het gaat om een bijdrage voor de Regio Deals Brainport Eindhoven (€ 30,4 mln.), Parkstad Limburg (€ 13,1 mln.), Zeeland (€ 9,1 mln.) en Bodemdaling Groene Hart (€ 5,0 mln.). Voor de gereserveerde middelen voor de implementatie van het GLB is een kasschuif ingepast vanwege vertraging in de EU-besluitvorming en door het activeren van de ICT investering (€ 11,5 mln.). Ook zijn er vanaf artikel 51 middelen overgeheveld naar de relevante onderdelen op de LNV begroting. Het gaat hier voornamelijk om de middelen voor de herinrichting ICT EZK/LNV (€ 12,2 mln.).

5 Agentschappen

Agentschap NVWA

Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap NVWA Supplettoire begroting 2020 (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e supplettoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	187.900	- 28.031	159.869
Omzet overige departementen	96.505	5.680	102.185
Omzet derden	103.113	- 2.333	100.780
Rentebaten	-	-	-
Vrijval voorzieningen	-	-	-
Bijzondere baten	-	16.204	16.204
Totaal baten	387.518	- 8.480	379.038
Lasten			
Apparaatskosten	371.963	24.095	395.658
Personele kosten	229.689	10.396	240.085
<i>Waarvan eigen personeel</i>	204.712	12.357	217.069
<i>Waarvan inhuur externen</i>	13.802	- 3.173	10.628
<i>Waarvan overige personele kosten</i>	11.175	1.212	12.388
Materiële kosten	141.874	13.699	155.573
<i>Waarvan apparaat ICT</i>	300	2.005	2.305
<i>Waarvan bijdrage aan SSO's</i>	48.066	1.467	49.533
<i>Waarvan overige materiële kosten</i>	93.508	10.227	103.736
Rentelasten	98	-	98
Afschrijvingskosten	15.357	- 399	14.958
Materieel	3.175	- 399	2.775
<i>Waarvan apparaat ICT</i>	194	- 96	98
<i>Waarvan overige materiele afschrijvingskosten</i>	2.981	- 303	2.677
Immaterieel	12.182		12.182
Overige lasten	500		500
Dotaties voorzieningen	500		500
Bijzondere lasten	-		-
Totaal lasten	387.518	23.696	411.214
Saldo van baten en lasten	0	- 32.176	- 32.176

Toelichting

Omzetverantwoording

De Regeling agentschappen en de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2020 laten enige ruimte voor interpretatie ten aanzien van de vraag wat als omzet moederdepartement van een baten-lastenagentschap kan of dient te worden aangemerkt. Het Ministerie van Financiën heeft hiertoe de volgende aanwijzing voor de wijze van presenteren van de omzet moederdepartement afgegeven: De 'omzet moederdepartement' dient alleen die bijdragen te omvatten die een directe relatie hebben met de door het agentschap geleverde en in rekening gebrachte producten en diensten. De agentschapsparagraaf NVWA is in lijn met deze aanwijzing aangepast.

Omzetcorrectie 2020 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Mutaties 1e supplettoire begroting
Omzet moederdepartement	- 48.044

Omschrijving	Mutaties 1e suppletoire begroting
Omzet overige departementen	- 336
Bijzondere baten	16.204
Totaal omzet mutaties	- 32.176
Resultaat	- 32.176

De volgende bijdragen van het moederdepartement in de bedrijfsvoeringskosten worden daaruit verwijderd:

Specificatie omzetcorrectie moederdepartement 2020 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Mutaties 1e suppletoire begroting
NVWA2020, incl. Procesvernieuwing, Informatie en ICT	- 11.395
Bijdrage ICT-kosten	- 15.400
Bijdrage demping tarieven	- 15.868
Vorbereiding Brexit	- 2.286
AVG	- 2.200
Overig	- 895
Totaal	- 48.044

De omzetcorrectie overige departementen betreft demping tarieven.

De mutatie bijzondere baten betreft de bijdragen in demping tarieven van het moederdepartement, € 15,9 mln. en overige departementen € 0,3 mln.

Specificatie bijzondere baten 2020 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Mutaties 1e suppletoire begroting
Bijdrage demping tarieven moederdepartement	15.868
Bijdrage demping tarieven overige departementen	336
Totaal	16.204

Toelichting op de baten

Het moederdepartement heeft € 20,0 mln. ter beschikking gesteld voor extra taken, € 5,8 mln. gerelateerd aan de invoering van de nieuwe Europese controleverordening, € 3,2 mln. voor oplossing van de problematiek zoals genoemd in het 2Solve rapport, € 2,9 mln. op het gebied van mest, zowel handhaving fosfaatrechtstelsel als 6de actieprogramma nitraat, € 2,2 mln. voor implementatie AVG, € 4,2 mln. CAO-loonstijging en inflatie en € 1,7 mln. overig.

Omzet moederdepartement (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	
Ontwerpbegroting	187.900
Omzetcorrectie	- 48.044
Extra taken	20.013
1e suppletoire begroting	159.869

De omzet overige departementen stijgt met name als gevolg van extra bijdragen VWS, € 0,9 mln. voor extra toezicht op speeltoestellen, € 1,9 mln. CAO-loonstijging en inflatie, € 1,5 mln. doorgeschoven taken uit 2019, dit betreft met name alcohol en tabak en € 1,4 mln. overig.

De omzet derden wordt lager geraamd met name als gevolg van een lager geraamd aantal herinspecties en minder uren voor erkenningonderhoud.

Toelichting op de lasten

Als gevolg van de extra taken nemen de personele kosten toe met € 10,4 mln. en de materiele kosten met € 13,7 mln. In de toename van de materiele kosten is een bedrag van € 2,4 mln. voor extra inhuur practitioners opgenomen, € 4,7 mln. extra voor uitbesteden van werkzaamheden, € 3,5 mln. hogere ICT-kosten, € 1,5 mln. reservering budget PW-medewerkers en € 1,6 mln. overige algemene kosten.

Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
1. Rekening-courant RHB 1 januari 20..	75.194	- 27.119	48.075
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	387.518	- 8.480	379.038
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 373.113	- 22.643	- 395.756
2. Totaal operationele kasstroom	14.405	- 31.123	- 16.718
Totaal investeringen (-/-)	- 6.100	- 1.050	- 7.150
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	2.625	0	2.625
3. Totaal investeringskasstroom	- 3.475	- 1.050	- 4.525
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	- 17.736	- 17.736
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 14.361	991	- 13.370
Beroep op leenfaciliteit (+)	6.100	1.050	7.150
4. Totaal financieringskasstroom	- 8.261	- 15.695	- 23.956
5. Rekening-courant RHB 31 december 2020 (=1+2+3)	77.863	- 74.987	2.876

Toelichting

De totale kasstroom is € 75,0 mln. lager. Het verschil kan als volgt worden gespecificeerd:

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom 2020 is € 31,1 mln. lager. Dit bestaat uit de som van het saldo van baten en lasten en afschrijvingskosten.

Investeringskasstroom

De investeringskasstroom 2020 is € 1,0 mln. lager dan begroot, doordat er meer wordt geïnvesteerd in software dan begroot.

Financieringskasstroom

De totale financieringskasstroom 2020 is € 15,7 mln. lager dan begroot. Dit komt met name doordat het eigen vermogen per 31-12-2019 € 17,7 mln. hoger was dan het toegestane maximum. Dit surplus wordt bij Voorjaarsnota afgeroomd. Daarnaast wordt er meer geleend in verband met de investeringen als gevolg van de uitvoering van het IV/ICT verbeterplan. Ten slotte zijn de aflossingen op uitstaande leningen lager dan begroot, doordat in 2019 minder is geleend.

Rekening courant

De verwachte stand rekening-courant neemt af met € 75,0 mln. tot € 2,9 mln. Afhankelijk van de liquiditeitsbehoefte van de NVWA zal het moederdepartement in 2020 dotaties doen op het eigen vermogen.

Overzicht doelmatigheidsindicatoren

	2020	2020
	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting
Gemiddelde kostprijs (€/uur)	107,23	107,23
<i>Tarieven</i>		
Index 2012 = € 94,07 = 100	113,99	113,99
<i>Omzet per productgroep (in € mln.)</i>		
Handhaven	213,3	223,0
Keuren certificering op afstand	6,7	8,0
Keuren import	12,6	16,2
Keuren export, slachthuizen en overige activiteiten	53,7	72,5
Overig	101,2	59,3
<i>FTE</i>		
Aantal FTE (excl. Externe inhuur)*	2.450	2.599
Verhouding FTE direct/indirect (exclusief externe inhuur)	1.889/561	2.004/595
Salariskosten per fte	82.831	82.831
<i>Saldo van baten en lasten</i>		
Saldo van baten en lasten als % van de totale baten	0%	- 8,50%
<i>Kwaliteit</i>		
Afhandelsnelheid informatieverzoeken, klachten en meldingen	90%	90%
Tijdig betaalde facturen (< 30 dagen)	95%	95%

6 De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF)

Budgettaire gevolgen Diergezondheidsfonds (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties en amendementen (2)	Stand vastge- stelde begroting 2020 (3=1+2)	Mutaties 1e supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5=3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
01 Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen									
Verplichtingen	36.357		36.357		36.357				
Uitgaven	36.357		36.357		36.357				
waarvan juridisch verplicht	72%		72%		72%				
Programma-uitgaven	36.357		36.357		36.357				
Opdrachten	33.594		33.594		33.594				
1. Bewaking van dierziekten	19.847		19.847		19.847				
2. Bestrijding van dierziekten	10.987		10.987		10.987				
3. Voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen									
4. Overig	2.760		2.760		2.760				
5. Crisisreserve	0		0		0				
Verwacht effect DGF-saldo 2020	2.763		2.763		2.763				
Ontvangsten	36.357		36.357	32.755	69.112				
Ontvangsten van LNV	10.387		10.387		10.387				
Ontvangsten van sector	14.300		14.300		14.300				
Ontvangsten van EU	3.910		3.910		3.910				
Bijdrage sector crisisreserve	7.760		7.760		7.760				
Saldo van de afgesloten rekeningen				32.755	32.755				

Toelichting

in 2019 is op de begroting van het Diergezondheidsfonds een positief eindsaldo ontstaan van € 32,8 mln. Dit bedrag betreft het DGF saldo van € 25,9 mln. en de door de sector opgebrachte crisisreserve van € 6,9 mln. Het eindsaldo 2019 wordt bij de 1e supplettoire begroting toegevoegd aan de ontvangsten 2020.

Ontwikkeling DGF-saldo 2020

Met het toevoegen van het eindsaldo 2019 aan het DGF kan ook geraamd worden wat de omvang van het fonds aan het eind van het jaar zal zijn. Hierbij geldt de aanname dat er zich dit jaar geen dierziektecrises zullen voordoen en verder zijn de daadwerkelijk gerealiseerde reguliere uitgaven en ontvangsten van invloed op de ontwikkeling van het saldo. De huidige verwachting is dat de reguliere uitgaven € 2,8 mln. lager zullen uitvallen dan de ontvangsten. Deze vrijvallende middelen zullen na het opmaken van de jaarrekening 2020 aan het DGF-saldo worden toegevoegd bij eerste supplettoire begroting 2021.

Ontwikkeling DGF-saldo 2020 (bedragen x € 1.000)

Eindsaldo 2019	32.755
Verwacht effect op het saldo in 2020	2.763
Verwacht eindsaldo 2020	35.518